Deloitte.

Accountantsverslag 2020

Gemeente Losser

2 juli 2021

Deloitte Accountants B.V.
Meander 551
6825 MD Arnhem
Postbus 30265
6803 AG Arnhem
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9777
www.deloitte.nl

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Losser
t.a.v. de heer B. Pikula, griffier
Postbus 90
7580 AB LOSSER

Onderwerp
Accountantsverslag 2020

Datum
2 juli 2021

Ons kenmerk
2107409E6B/DD

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2020 van de gemeente Losser aan. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2020 van de gemeente Losser.

Wij verstrekken een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening 2020
De jaarrekening 2020 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Losser. Wij hebben bij deze jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid verstrekt.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met de afspraken zoals vastgelegd in de opdrachtbevestiging van 14 september 2020 en ons auditplan van 23 september 2020.

Wij bespreken onze bevindingen met de Financiële werkgroep
Wij hebben de inhoud van dit concept-accountantsverslag afgestemd met de portefeuillehouder financiën en de concerncontroller en de senior strategisch adviseur financiën. Op 7 juni hebben wij de uitkomsten van onze controlewerkzaamheden en dit accountantsverslag toegelicht aan de leden van de Financiële werkgroep. Mocht u naar aanleiding van ons accountantsverslag nog vragen hebben dan beantwoorden wij die graag.

Met vriendelijke groet,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: N.R. Fritz RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.
Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting controle 2020	4
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring	5
Bevindingen van de controle 2020	10
De financiële positie van uw gemeente	11
Belangrijkste bevindingen uit onze controle	16
Interne beheersing	24
Interne beheersing	25
Overige aangelegenheden	27
Overige aangelegenheden	28
Bijlagen	29
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen	30
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle	31
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen	32
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen	33
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020	34
Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging	36

Bestuurlijke samenvatting controle 2020

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring

Getrouwheid en rechtmatigheid	• Wij hebben een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid verstrekt. • De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 620.000 respectievelijk € 1,86 miljoen.
Financiële positie	• De financiële positie ultimo 2020 is verbeterd ten opzichte van 2019. • De weerstandscapaciteit 2020 bedraagt € 16,2 miljoen. Deze weerstandscapaciteit is hoger dan de door de gemeente Losser onderkende risico's van € 3,9 miljoen. De weerstandsratio is in 2020 toegenomen (4,2 t.o.v. 2,5 per ultimo 2019). De stijging van de ratio wordt met name gerealiseerd door het positieve resultaat 2019 ad € 5,1 miljoen wat voor € 3,6 miljoen is toegevoegd aan de algemene reserve (en daarmee de weerstandscapaciteit verhoogd), anderzijds zijn de gekwantificeerde risico's gedaald met € 1 miljoen, met name vanwege de lagere grondexploitatie-risico's.
Interne beheersing	• Op basis van onze tussentijdse en jaareinde controlewerkzaamheden hebben wij verbetermogelijkheden geïdentificeerd in de interne beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving. Deze hebben wij aan u gerapporteerd in onze boardletter 2020 d.d. 17 december 2020. De belangrijkste tekortkomingen en aanbevelingen hebben wij toegelicht in hoofdstuk 3 van dit accountantsverslag. • Wij hebben nog geen dossierreview op de afgegeven ISAE-rapportage rondom de IT-omgeving van de gemeente Enschede kunnen uitvoeren. Mede doordat wij nog niet hebben kunnen vaststellen of de juiste werkzaamheden zijn uitgevoerd ten behoeve van afgifte van de ISAE-rapportage, hebben wij bij onze controle 2020 niet kunnen steunen op de IT-omgeving. Wij hebben daarom gegevensgerichte controlewerkzaamheden verricht, waaronder detailcontroles.
Kwaliteit verslaggeving	• Er zijn in 2020 geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels doorgevoerd. • Bij de controle hebben wij de door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingsvraagstukken geëvalueerd. Hierbij valt te denken aan het proces om tot schattingen te komen, zoals bij de grondexploitatie en voorzieningen. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsvraagstukken en de toegepaste inschattingen, zijn onderbouwd, redelijk zijn en consistent worden gebruikt. • Wij hebben vastgesteld dat het college in het jaarverslag en in de jaarrekening passende aandacht heeft gegeven aan de gevolgen van COVID-19 (coronavirus).

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring

Controleproces	• Bij de start van de controle was de gemeenterekening gereed, het controledossier was nagenoeg gereed en daarmee heeft de organisatie het samenstelproces sterk verbeterd ten opzichte van voorgaande jaren. • Wij hebben de controle van de jaarrekening samen met uw medewerkers uitgevoerd in de bijzondere situatie van thuiswerken als gevolg van COVID-19 (coronavirus). Deze samenwerking hebben wij als constructief ervaren.
Grondexploitatie	• Wij hebben het proces beoordeeld waarmee het management schattingsposten met betrekking tot de grondexploitatie bepaalt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Een en ander in de context van onze verklaring bij de jaarrekening als geheel. • Op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties concluderen wij dat de waardering van de voorraad onderhanden werk niet onaannemelijk is.
Overige conclusies	• Wij hebben géén controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage 2020 geconstateerd. • Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2020 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2020 van de gemeente Losser voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.
Begrotings-rechtmatigheid	• Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van deze overschrijding naar de analyse begrotingsrechtmatigheid zoals opgenomen in de jaarrekening (paragraaf 8.2 en 8.4). Hiermee legt uw gemeente verantwoording af over de rechtmatigheid van de lasten over 2020. De geconstateerde overschrijdingen (lastenkant) die formeel als onrechtmatig worden aangemerkt, hebben - vanwege de directe relatie met hogere opbrengsten - geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring

Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2020

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2020 van de gemeente Losser uitgevoerd en hebben bij deze jaarrekening een goedkeurende verklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid verstrekt.

Wij hebben geen niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot het vermogen en resultaat

Wij hebben tijdens onze controle geen ongecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd die van invloed zijn op het vermogen of het resultaat van de gemeente.

Wij hebben geen controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot de rechtmatigheid

De in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 zijn in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2020 dat 10 november 2020 teer kennis name aan de gemeenteraad is aangeboden.

Op basis van de uitgevoerde controlewerkzaamheden voor de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen hebben wij geen onrechtmatigheden vastgesteld.

De begrotingsoverschrijdingen zijn in de jaarrekening toegelicht en bevatten geen onrechtmatigheden die wij hebben mee moeten wegen in ons rechtmatigheids-oordeel.

Wij verstrekken een goedkeurende controle-verklaring bij de jaarrekening 2020.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot SiSa

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage 2020 geconstateerd.

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Wij hebben tijdens onze controle geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze rapporteringsdrempel die van invloed zijn op de WNT.

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- Het normenkader 2020 dat op 10 november 2020 ter kennis name aan de gemeenteraad is aangeboden.

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging.

Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Losser

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de member firms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectievelijke zuster- en/of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Onze volledige onafhankelijkheids-bevestiging is te vinden in bijlage C bij deze rapportage.

Er zijn geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van uw gemeente.

Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de toelichting in de jaarrekening 2020. De grondslagen zijn met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. De grondslagen zijn aanvaardbaar.

Wij hebben het door het college en het ambtelijk management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Wij zijn van mening dat de verslaggevingsvraagstukken en de toegepaste inschattingen, goed onderbouwd, redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

De gemeenterekening 2020 van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag 2020 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2020 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten met toelichting en de SiSa-bijlage).

De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over o.a. het weerstandsvermogen en risicobeheersing, bedrijfsvoering en verbonden partijen) het jaarverslag. Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de gemeenterekening is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben vastgesteld dat het college in het jaarverslag en in de jaarrekening passende aandacht heeft gegeven aan de gevolgen van COVID-19 (coronavirus).

Bevindingen van de controle 2020

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

De financiële positie van uw gemeente

In dit hoofdstuk geven wij op hoofdlijnen een samenvatting van ontwikkelingen in het vermogen en het resultaat van uw gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is ten opzichte van 2019 verbeterd

In het BBV, de verslaggevingsregels van gemeentes, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en -bestemming.

Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaat-bestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2020 bedraagt € 1,4 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 1,9 miljoen aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2020 € 3,3 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernaast opgenomen overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen 2018-2020 opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2020	2019	2018
Eigen vermogen per 1 januari	**26.837**	**23.795**	**21.575**
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 1.871	-/- 2.009	-/- 1.778
Gerealiseerd resultaat	3.298	5.051	3.998
Totaal ('saldo van baten en lasten')	**1.427**	**3.042**	**2.220**
Eigen vermogen per 31 december	**28.264**	**26.837**	**23.795**

De omvang van het eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal bedraagt ultimo 2020 34,6% (2019: 36,7% van het balanstotaal). Net als voorgaand jaar is het percentage eigen vermogen / balanstotaal gedaald. Ondanks het positieve resultaat over 2020 is dit percentage gedaald door hogere langlopende schulden (nieuwe lening ad € 5 miljoen), hogere opgenomen kasgeldleningen per ultimo 2020 (€ 9,5 miljoen t.o.v. € 5,5 miljoen). Deze hogere schulden zijn voornamelijk ingezet voor investeringen in materiële vaste activa (per saldo een plus van € 7,5 miljoen), met name voor de nieuwbouw Sporthal de Fakkel en de vervanging van wegen.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de politieke besluitvorming.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

De financiële positie van uw gemeente

Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

Exploitatieresultaat (in € 1.000)		
Totale baten		64.556
Totale lasten	-/-	63.130
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		**1.427**
Af: stortingen in reserves	-/-	1.791
Bij: onttrekkingen aan reserves		3.662
Saldo mutaties reserves		1.871
Gerealiseerd resultaat		**3.298**

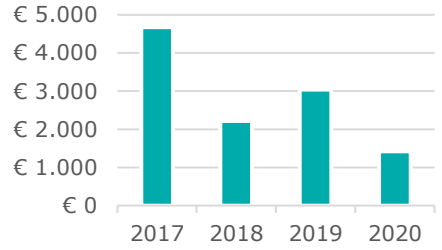
De exploitatie over 2020 laat een positief gerealiseerd saldo van baten en lasten van € 1,4 miljoen zien, ten opzichte van een begroot saldo (na wijziging) van € 0,7 miljoen. Op de begroting (na wijziging) is een voordeel van € 0,7 miljoen behaald.

De grootste mutaties in het saldo ten opzichte van de begroting doen zich voor op diverse programma's:
- Sociaal (€ 0,7 miljoen voordeel).
- Fysiek (€ 0,4 miljoen nadeel).
- Dienstverlening (€ 0,25 miljoen nadeel).
- Algemene dekkingsmiddelen (€ 0,4 miljoen voordeel).
- Overhead (€ 130.000 voordeel).

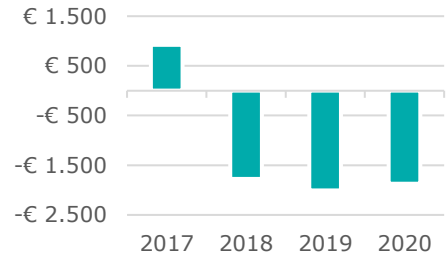
In de programma-verantwoording wordt per programma op hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. In de jaarrekening is dit vervolgens samengevat weergegeven in hoofdstuk 3.5 (Begrotingsrechtmatigheid) en hoofdstuk 3.2 (Toelichting op het overzicht van baten en lasten).

De gemeente heeft de verschillen toegelicht en de belangrijkste financiële impact hiervan in kaart gebracht. Verderop in deze rapportage gaan wij nader in op de verschillen tussen de begrote en de werkelijke lasten in het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

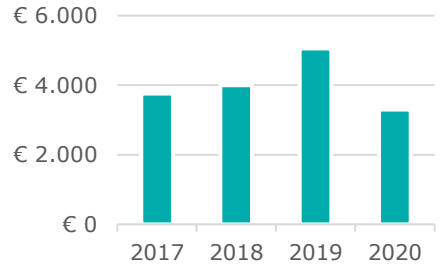
Saldo van baten en lasten x € 1.000

Mutaties in reserves x € 1.000
volgens staat van baten en lasten

Gerealiseerd resultaat x € 1.000

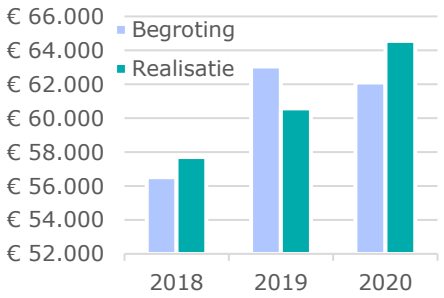
Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

De financiële positie van uw gemeente

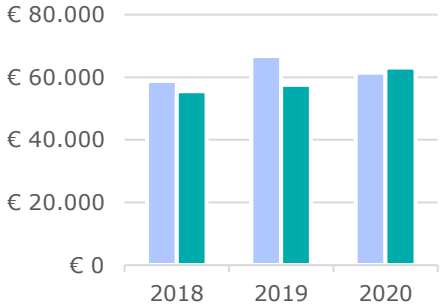
Voorspellende waarde van uw begroting

De begroting is voor uw gemeente een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document, waarmee door de gemeenteraad aan het college kaders worden meegegeven waarbinnen het beleid kan worden gerealiseerd. Om inzicht te krijgen in de mate waarin uw organisatie in staat is om het gerealiseerde resultaat te voorspellen, hebben wij het resultaat volgens de begroting na wijziging afgezet tegen het gerealiseerde resultaat volgens de jaarrekeningen 2018-2020, beiden exclusief mutaties in de reserves. Over 2020 is het gerealiseerde saldo van baten en lasten nagenoeg gelijk aan het begrote resultaat na wijziging, daar waar voorgaande jaren grote afwijkingen te constateren waren.

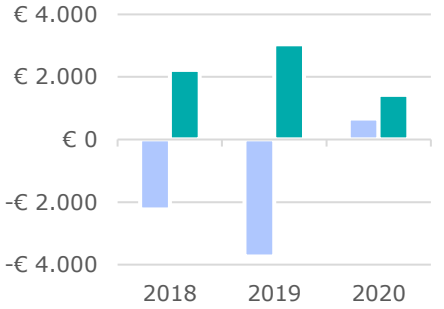
Baten – begroting vs realisatie (x € 1.000)

Lasten – begroting vs realisatie (x € 1.000)

Saldo van baten en lasten – begroting vs realisatie (x € 1.000)

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

De financiële positie van uw gemeente

Het weerstandsvermogen is toegenomen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. Beiden zijn gemuteerd in 2020, per saldo is de ratio met 1,7 toegenomen. Deze forse stijging lichten wij hieronder kort toe.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 16,2 miljoen (2019: € 12,4 miljoen), exclusief het gerealiseerde resultaat. De beschikbare weerstandscapaciteit is in 2020 toegenomen door de stijging van de algemene reserve met € 3,8 miljoen, grotendeels het positieve resultaat van de jaarrekening 2019.

Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van risico's die in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's. Hierbij is ook rekening gehouden met de kans-inschatting van het zich voordoen van het geïdentificeerde risico, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen.

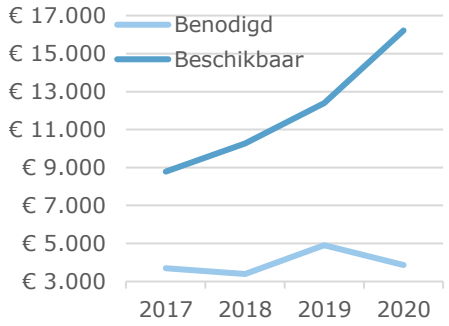
Daarbij wordt een doorlopend inzicht gegeven in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en wordt vermeld welke risico's zijn verdwenen en/of nieuw zijn geïdentificeerd.

Ook wordt een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de belangrijkste risico's. Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is.

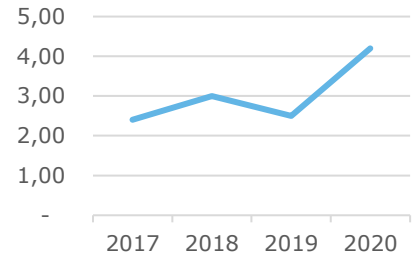
Het berekende bedrag aan specifieke risico's bedraagt € 3,9 miljoen en is daarmee € 1 miljoen gedaald ten opzichte van 2019. De belangrijkste mutatie in de gekwantificeerde risico's is de afname van het risico op de grondexploitatieprojecten van € 0,9 miljoen. Deze daling is veroorzaakt doordat het risico op terugnemen van voortijdig genomen winsten is verminderd.

Uw weerstandsvermogen is ruim toereikend in relatie tot de berekende risico's. Dit wordt inhoudelijk toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in het jaarverslag (paragraaf 2.2).

Weerstandscapaciteit
(in € 1.000)

Ratio weerstandscapaciteit

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Voorraad onderhanden werk

Een belangrijke schattingspost in de jaarrekening is de post voorraad onderhanden werk, oftewel de bouwgronden in exploitatie. De boekwaarde per 31 december 2020 van deze post bedraagt € 5,3 miljoen. Ten behoeve van de waardering van de bouwgronden in exploitatie per balansdatum, dient de gemeente per individuele grondexploitatie te bepalen of de boekwaarde plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar de beste inschatting, terugverdiend zal worden.

De gemeente Losser schat per 31 december 2020 in dat de totale omvang van de niet terug te verdienen kosten op de gehele grondexploitatie € 0,4 miljoen is. Hiervoor is een voorziening getroffen, die in mindering is gebracht op de bouwgronden in exploitatie. Deze voorziening heeft voor € 0,3 miljoen betrekking op het project "Wonen aan 't Dinkeldal".

Ten opzichte van 2019 is de voorziening nagenoeg gelijk gebleven.

Het controleproces van de waardering van de voorraad onderhanden werk

De risico's voor de bouwgronden in exploitatie zijn in essentie terug te brengen tot de 5 P's: Planning, Programmering, Prijs, Plankosten en Parameters.

De 5 P's vormen de basis voor de actualisatie van de bouwgronden in exploitatie en komen tezamen in de grondexploitatieberekeningen. Bij onze beoordeling van de door de gemeente Losser gehanteerde veronderstellingen voor actualisatie van de bouwgronden in exploitatie hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of ze redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen; met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

Wij hebben voor deze gebieden het proces beoordeeld waarmee het management schattingsposten ontwikkelt en beoordeelt, en hebben gegevensgerichte controle-werkzaamheden uitgevoerd, een en ander in de context van onze verklaring bij de jaarrekening als geheel.

Voor de jaarrekening 2020 heeft de ambtelijke organisatie een eerste aanzet gedaan voor het opstellen van memoranda (position papers) ter onderbouwing van de gekozen uitgangspunten in de waardering en opzet van de grondexploitatieprojecten. Deze position papers kunnen nog verder verbeterd worden wat betreft diepgang en tevens is geen zichtbare interne controle op deze position papers uitgevoerd. Derhalve hebben wij zelf aanvullende werkzaamheden uitgevoerd voor onze controle van de jaarrekening 2020.

Wij hebben het college verzocht in 2021 meer aandacht te besteden aan het opstellen en controleren van de position papers.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Geurmeij

De Geurmeij is één van de 2 grootste grondexploitatieprojecten, met een boekwaarde per 31 december 2020 van € 1,9 miljoen (per ultimo 2019 € 2 miljoen). Het verwachte eindresultaat van de Geurmeij bedraagt € 0,2 miljoen. Het project is opgedeeld in 4 fases, waarvan de eerste fase is afgewikkeld en de tweede fase in 2021 wordt afgerond.

Vanwege de veranderende vraag in de markt is uw gemeente gestart met het onderzoeken naar andere ontwikkelmogelijkheden voor fase 3 en 4. Deze scenario's zijn niet verwerkt in de jaarrekening 2020, aanpassing kan pas verwerkt worden na akkoord van de raad voor een eventueel gewijzigd scenario. In mei 2021 heeft het college een aantal scenario's voorgelegd in de oordeelsvormende raadsvergadering. Wij hebben begrepen dat de raad heeft gekozen voor het verder ontwikkelen conform het huidige scenario.

Tussentijdse winstneming

In 2016 (en 2019) heeft de commissie BBV de notitie Grondexploitaties gepubliceerd. Hierin is opgenomen dat voor winstneming de ` percentage of completion (POC) methode' moet worden toegepast. Hierbij geldt dat indien aan een aantal voorwaarden is voldaan winst moet worden genomen.

Voor toepassing van de POC-methode is het van belang dat het resultaat betrouwbaar kan worden geschat en er moet sprake zijn van verkochte grond en gerealiseerd kosten.

Op grond van het BBV heeft uw gemeente in het boekjaar 2020 € 0,9 miljoen winst genomen op de grondexploitaties (2019 € 2,5 miljoen). De winstname heeft voor € 846.000 betrekking op de grondexploitatie Saller.

In overeenstemming met uw besluitvorming is in het voorstel voor resultaatbestemming 2020 de winst voor 50% toegevoegd aan de reserve 'Grondexploitatie', tot deze reserve het vastgestelde maximum van € 1 miljoen heeft bereikt en is het voorstel het restant toe te voegen aan de algemene reserve.

Conclusie

Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat de waardering van de voorraad onderhanden werk niet onaannemelijk is. Hierna lichten wij dit voor de belangrijkste grondexploitatie toe.

Naleving van de Europese aanbestedingsregels

Naar aanleiding van de uitgevoerde controlewerkzaamheden inzake de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen hebben wij geen onrechtmatigheden vastgesteld die een impact hebben op de strekking van onze controleverklaring bij de jaarrekening 2020.

Bij onze controle hebben wij geconstateerd dat bij de ontwikkeling van het centrumplan Losser de omvang en scope van de opdrachten gedurende de tijd zijn uitgebreid. Bij de start van de ontwikkeling (2018) was een budget van € 4 miljoen beschikbaar en is op basis van de destijds bekende scope een onderhandse aanbesteding uitgeschreven.

Gedurende de ontwikkeling van het centrumplan Losser heeft de gemeente ervoor gekozen het ontwikkelgebied en de uit te voeren werkzaamheden uit te breiden. Hierdoor zijn de tot op heden verstrekte opdrachten ruim € 6 miljoen. Aangezien hier sprake is van uitbreiding van de werkzaamheden gedurende de ontwikkeling die op voorhand niet voorzien waren, past de uitbreiding van de opdracht aan de betreffende aannemer binnen de aanbestedingsrichtlijnen. Wij hebben het college geadviseerd zorg te dragen voor adequate vastlegging van de verstrekte opdrachten en de overwegingen die hierbij gemaakt zijn.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Sociaal domein | Gevolgen corona

Wij hebben in de boardletter 2020 gerapporteerd over de bijzondere gevolgen van corona voor het sociaal domein. Hieronder voorzien wij u van een beknopte actualisatie.
De financiële gevolgen voor de gemeente zien toe op de volgende onderdelen:

- Continueren van reguliere zorg: Voor zover mogelijk hebben de zorgverleners de reguliere zorg gecontinueerd en volstaat ter zake de interne beheersing die in afgelopen jaren voldoende heeft gefunctioneerd.
- Leveren van alternatieve zorg: Voor zover zorgleveranciers de reguliere zorg niet konden continueren, mochten zij alternatieve zorg leveren. De verantwoording en afrekening hiervan vindt op dezelfde wijze plaats als de afrekening van reguliere zorg.
- Verstrekken van continuïteitsbijdragen: de gemeente heeft € 0,4 miljoen aan continuïteitsbijdragen verstrekt in 2020.
- Vergoeden meerkosten corona: Deze kosten zien bijvoorbeeld toe op extra beschermingsmiddelen, zoals mondmaskers en handschoenen.

Sociaal domein | Tozo

Eén van de maatregelen die het kabinet gebruikt om ondernemers te steunen tijdens de coronacrisis is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Als onderdeel van de controle van de SiSa-bijlage heeft de accountant van de gemeente Hengelo (afdeling ROZ) deze regeling gecontroleerd en op 19 april jl.. een goedkeurende controleverklaring verstrekt. De Tozo uitkeringen (€ 3,4 miljoen) zijn daarmee juist en rechtmatig verstrekt.

De Nota verwachtingen accountantscontrole schrijft tevens voor dat de externe accountant een kwalitatieve toets moeten verrichten op uw Misbruik en Oneigenlijk beleid voor de Tozo-regeling.

Wij hebben vastgesteld dat binnen uw gemeente in algemene zin procedures aanwezig zijn om misbruik en oneigenlijk gebruik te detecteren. Ten aanzien van de Tozo-regeling was in 2020 nog geen specifiek beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik opgesteld en is er (nog) geen opvolging gegeven aan de signalen vanuit het Inlichtingenbureau. De uitvoering van het M&O beleid loopt door in 2021. De "Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2020" biedt deze ruimte, mits de gemeente een toereikend M&O-beleid heeft én een controleplan gericht op de opvolging van de IB-signalen.

Afhandeling van de signalen vanuit het Inlichtingenbureau met gevolgen voor eerder afgegeven beschikking Tozo worden verantwoord in de SiSa-bijlage over 2021. Wij adviseren derhalve om in 2021 aandacht te hebben voor de toereikendheid van het M&O beleid zoals onlangs is opgesteld door het ROZ en dat de signalen vanuit het Inlichtingenbureau zullen worden opgevolgd.

Sociaal domein | ZIN en PGB

Als onderdeel van onze jaarrekeningcontrole hebben het sociaal domein gecontroleerd. De totale besteding voor Zorg in Natura (ZIN) voor WMO (excl. Beschermd Wonen) en Jeugd in 2020 bedraagt € 8,1 miljoen (2019: € 7,3 miljoen) en voor PGB € 439.000 (2019: € 483.000). Daarmee is een stijging van de ZIN-uitkeringen te zien van € 0,8 miljoen ten opzichte van 2019 en een minimale daling van de PGB-uitkeringen.

Net als voorgaand jaar heeft de gemeente Losser zelf onderzoek gedaan naar de getrouwheid en rechtmatigheid van zowel de ZIN-uitkeringen als de PGB-bestedingen. Deze interne controlewerkzaamheden zien toe op analyses van klachtenregistraties en het herindicatieproces; klanttevredenheids-onderzoeken en mondelinge toetsing van cliëntresponses.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Wij hebben de opzet en het bestaan van de interne controles getoetst tijdens onze controle. Daarnaast hebben wij door middel van een steekproef een aantal dossiers gecontroleerd. Hierbij hebben wij geen afwijkingen geconstateerd.

Begrotingsoverschrijdingen zijn toegelicht in de jaarrekening

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de financiële verordening ex artikel 212 van de gemeentewet.

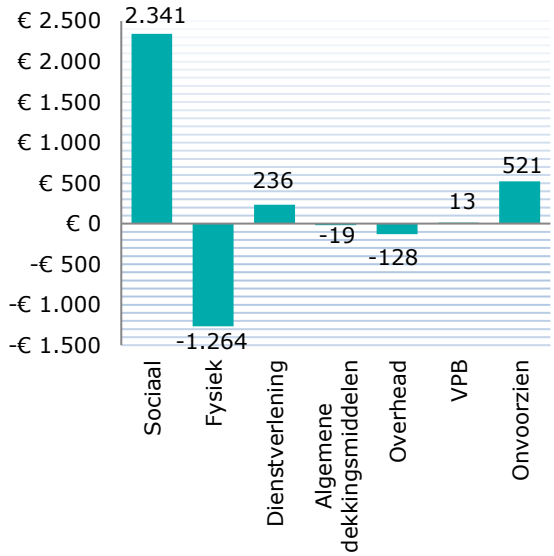
Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV.

Het overschrijden van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. In het kader van de begrotings-rechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zoals blijkt uit de hiernaast opgenomen figuur, is op 3 van 7 programma's een overschrijding van > € 50.000 gerealiseerd. Op de volgende pagina lichten wij deze overschrijdingen kort toe.

Verschil begrote en werkelijke lasten (excl. mutaties in reserves) x € 1.000

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

- Sociaal: de overschrijding wordt veroorzaakt door de uitvoerings-kosten voor de Tozo (€ 3 miljoen). Dit wordt nagenoeg geheel gecompenseerd door aanvullende rijksbijdragen, derhalve is dit geen onrechtmatigheid die meegewogen moet worden in ons accountantsoordeel
- Dienstverlening: Bij het opstellen van de jaarrekening is gebleken dat ruim € 200.000 meer aan de pensioen-voorziening voor (voormalige) wethouders gedoteerd moest worden dan begroot. Aangezien het op niveau houden van een "verplichte" voorziening is voorgeschreven in het Bbv, is dit geen onrechtmatigheid die meegewogen moet worden in ons accountantsoordeel.
- Onvoorzien: tegenover de hogere lasten, met name veroorzaakt door hogere doorbelastingen vanuit de kostenplaatsen, staan ook hogere baten.

Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse op de begrotingsrechtmatigheid naar paragraaf 3.5 "Begrotingsrechtmatigheid" en paragraaf 3.2 van de gemeenterekening. Hiermee legt uw gemeente verantwoording af over de rechtmatigheid van de lasten over 2020.

De geconstateerde kostenoverschrijdingen die formeel als onrechtmatig worden aangemerkt, hebben - gezien de oorzaak en de toelichting - geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring.

Kredietoverschrijdingen

In hoofdstuk 3.3. van de gemeenterekening is het "Overzicht kredieten" opgenomen. In lijn met uw financiële verordening en als onderdeel van de rechtmatigheids-controle hebben wij gecontroleerd of de bestedingen binnen de door de raad vastgestelde grenzen blijven. Op een aantal projecten zij overschrijdingen gerealiseerd:

- Huisvesting Twents Carmel College € 2,5 miljoen. Deze overschrijding was reeds in 2019 gerealiseerd, echter de afwikkeling en de opbrengsten was gepland in 2020. In 2021 is de resterende factuur aan het Carmel College verstuurd en dan resteert nog een bedrag ad € 1,1 miljoen waarover uw gemeente in gesprek is met de belastingdienst. *Telt niet mee in oordeel, vanwege compensatie door direct gerelateerde baten.*
- Video Conferencing Kulturhus Losser € 34.000 i.v.m. digitalisering door COVID-19 thuiswerk-situatie. *Onrechtmatig, telt vanwege omvang niet mee in oordeel.*
- Centrumplan Overdinkel € 75.000, hiervoor ontvangt de gemeente in 2021 een subsidie voor het project "Smokkelroute". *Niet onrechtmatig.*

Daarnaast zijn op diverse kredieten overschrijdingen gerealiseerd, echter deze zijn onderdeel van een overkoepelend krediet (bijvoorbeeld Centrumplan Losser, fase I, Herinr buitenruimte Erve Boerrigter en Afzuigwagen). Hiervoor moet nog verrekening plaatsvinden tussen de diverse kredieten, dit is beknopt toegelicht in hoofdstuk 3.3. Echter het inzicht in de zuivere overschrijdingen is op dit moment niet eenvoudig in de jaarrekening terug te vinden.

Wij hebben het college geadviseerd enerzijds combinatie-kredieten ook als zodanig te presenteren en anderzijds in het kredietoverzicht de nog te verwachten kosten op te nemen. Dit laatste is tevens opgenomen in artikel 3.4. van de financiële verordening 2018. Hiermee geeft het overzicht ook een doorkijk naar de ontwikkeling van de uitputting van kredieten in een volgend jaar.

De andere projecten blijven binnen hun krediet.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Sisa-bijlage 2020

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2020. Hierbij evalueren wij de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren).

De verplichte tabel met fouten en onzekerheden wat betreft deze specifieke uitkeringen is opgenomen in de bijlagen van dit accountantsverslag. Tijdens de controle hebben wij geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.

In de SiSa-bijlage 2020 zijn in totaal 3 nieuwe regelingen opgenomen. Hierdoor hebben wij aanvullende werkzaamheden moeten uitvoeren om de juiste verantwoording van de bestede gelden vast te kunnen stellen.

Nul-verantwoordingen

Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze '0' terecht is ingevuld. U hebt dit aan ons bevestigd.

Naleving Wet Normering Topinkomens

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt.

De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2020 niet meer bedragen dan € 201.000 per jaar.

Daarnaast dienen gemeenten de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief - als aan bepaalde voorwaarden is voldaan - ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Wij hebben geconcludeerd dat de WNT-verantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening 2020 juist is.

Samenstelproces gemeenterekening

Bij de start van de controle was de gemeenterekening grotendeels gereed en was het controledossier eveneens nagenoeg gereed.

Wij hebben onze samenwerking met het ambtelijke apparaat als prettig ervaren en hebben vooral een verbetering gezien in de aanlevering van controlespecificaties.

Tevens heeft het uitvoeren van een voorcontrole in januari 2021 de druk op de jaarrekeningcontrole in april verlicht. Los van enkele planningstechnische uitdagingen, is het controleproces verder verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of overtredingen van wet- en regelgeving

Het college van burgemeester en wethouders is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van wet- en regelgeving.

Recente ontwikkelingen laten zien dat de handhaving van anticorruptie-wetgeving aan globalisering onderhevig is, waardoor ook gemeentes in toenemende mate te maken krijgt met anti-corruptieregels.

Als onderdeel van onze interim-controle hebben wij uw organisatie gevraagd om inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad (of de financiële werkgroep).

Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

Voorgaande jaren hebben wij het college geadviseerd een interne frauderisicoanalyse op te stellen, ter ondersteuning van de beheersing van frauderisico's.

De interne frauderisicoanalyse komt tot stand door middel van een risico-inventarisatie en -analyse per afdeling. Interne procedures en processen moeten periodiek worden geanalyseerd op de risico's van fraude en integriteit.

Het uitvoeren van een frauderisicoanalyse speelt een cruciale rol in het ontwikkelen en in stand houden van een effectieve interne beheersing. Dergelijke risicoanalyses maken inzichtelijk op welke plaatsen mogelijk niet integer gedrag kan plaatsvinden, en wat de kwetsbare functies, processen en activiteiten zijn. Bovendien dragen ze bij aan het risicobewustzijn en aan het vermogen om snel te reageren in het geval van signalen van fraude.

Het opstellen van de frauderisicoanalyse is nog onderhanden. Door andere prioritering is dit niet opgepakt in 2020. Wij hebben begrepen dat de analyse voor het najaar 2021 wordt afgewikkeld.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

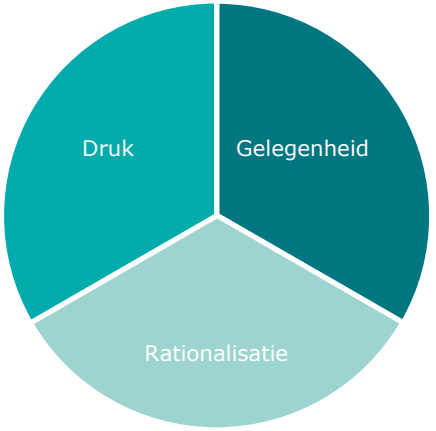
Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college van burgemeester en wethouders, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersings-maatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en de efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Figuur: Frauderisico-driehoek

Interne beheersing

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Interne beheersing

De belangrijkste bevindingen uit onze boardletter 2020

Aandachtspunten voor en tekort-komingen in de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2020 een interim-controle uitgevoerd.

Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze baordletter 2020 (17 december 2020 met kenmerk 2012^{E}62069/RM). De belangrijkste bevindingen zoals opgenomen in onze boardletter zijn:

- Interne beheersing:
  - professionaliseren en efficiënter inrichten van de interne beheersing;
  - afronden en formaliseren van de frauderisicoanalyse;
  - automatiseringsomgeving: review IT-audit nog uit te voeren;
  - functiescheiding rondom de verwerking van de memoriaalboekingen inrichten.

Tijdens de controle van de jaarrekening 2020 hebben wij geen andere belangrijke bevindingen geconstateerd met betrekking op de interne beheersingsomgeving. In het najaar 2021 zullen wij de opvolging van onze aanbevelingen uit voorgaande managementletters toetsen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving verdient de aandacht

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen hebben betrekking op de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

De IT-omgeving en een adequate opzet en werking daarvan nemen een steeds dominantere plaats in binnen uw organisatie, met het oog op een betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. Daarmee krijgt de IT ook een dominantere positie in onze controleaanpak en -uitvoering.

Uw gemeente heeft de inrichting en het beheer van de automatiseringsomgeving belegd bij de gemeente Enschede. De gemeente Enschede heeft een IT-audit uit laten voeren en een ISAE3402 type II-verklaring over 2020 verkregen. Net als voorgaande jaar zijn wij nog met de gemeente Enschede en de externe IT-auditor in gesprek over de scope van de opdracht en zijn voornemens de uitgevoerde werkzaamheden te beoordelen om vast te stellen in hoeverre deze bijdragen aan de financial audit. Het is – mede vanwege de COVID-19 maatregelen – nog niet mogelijk geweest om bij de IT-auditor de dossierreview op locatie uit te voeren, derhalve kunnen wij nog geen uitspraken doen over het uitgevoerde IT-onderzoek.

Wij hebben derhalve voor onze jaarrekeningcontrole 2020 géén gebruik kunnen maken van de door uw gemeente getroffen geautomatiseerde beheersingsmaatregelen in applicaties, omdat die direct afhankelijk zijn van de betrouwbare en continue werking van de IT-omgeving. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de maatregelen die zijn opgenomen in de digitale workflow inkoopfacturen.

Om alsnog voldoende zekerheid te krijgen hebben wij aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Uit deze controlewerkzaamheden volgen geen bijzonderheden.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Interne beheersing

Overeenkomstig artikel 2:393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek zijn wij verplicht om onze bevindingen te rapporteren met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking.

Onze controle heeft geen aangelegenheden geïdentificeerd die op dit gebied aan u gerapporteerd moeten worden, anders dan de waarnemingen zoals hiervoor beschreven.

Rechtmatigheidsverantwoording

In onze boardletter 2020 en het accountantsverslag 2019 hebben wij reeds gerapporteerd over de op handen zijnde rechtmatigheidsverantwoording. Hieronder hebben wij de aandachtspunten nogmaals samengevat opgenomen:

- Het college van burgemeester en wethouders zal een uitspraak moeten doen over de vraag of afgelopen jaar rechtmatig is gehandeld.
- De rechtmatigheidsverantwoording is een onderdeel van de jaarrekening, waarbij voor de gemeente een verantwoordings-grens geldt van maximaal 3% en minimaal 0% van de totale lasten.
- De gemeenteraad bepaalt in het normenkader deze grens. De raad heeft hierbij de keuze om minder (3%) of meer (0%) nauwkeurig te worden geïnformeerd over eventueel geconstateerde bevindingen inzake de rechtmatigheid.
- Stel een gedeelde ambitie vast voor de te stellen eisen aan de kwaliteit van de interne bedrijfsvoering.
- Neem in de ambitie ook mee de te stellen eisen aan de kwaliteit van de geautomatiseerde omgeving.
- Stel een stappenplan en groeipad vast voor het bereiken van de gewenste kwaliteit.
- Start met een hoge verantwoordings-grens en verlaag de grens in de jaren erna naar het gewenste niveau afhankelijk van het groeipad.

Overige aangelegenheden

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Overige aangelegenheden

In dit onderdeel geven wij een samenvatting van overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties.

Onze communicatie met het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake financiële verslaggeving.

Wij hebben van het college van burgemeester en wethouders de schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met college en ambtelijk management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle.

Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverschillen boven de rapportagedrempel van € 64.000 (zijnde 10% van de goedkeuringstolerantie) of kleinere controleverschillen die wij kwalitatief materieel achten.

Aard van de controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.v.t.	N.v.t.
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	N.v.t.
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/Etc.)	N.v.t.	N.v.t.
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	N.v.t.
Overige rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	N.v.t.
Totaal rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	N.v.t.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van onzekerheden in de controle boven de rapportagedrempel van € 60.000 (zijnde 10% van de goedkeuringstolerantie) of kleinere controleverschillen die wij kwalitatief materieel achten.

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
(Sub)totaal onzekerheden in de getrouwheidscontrole	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid	N.v.t.	N.v.t.
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/etc.)	N.v.t.	N.v.t.
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	N.v.t.
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid	N.v.t.	N.v.t.
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole	**N.v.t.**	**N.v.t.**

Wij hebben van het college van burgemeester en wethouders de schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen. Hierin bevestigd het college voorgaande en bovenstaande overzichten. Dat houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college van burgemeester en wethouders heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

* In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018 en het normenkader 2020 dat op 1 februari 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen

De onderstaande tabel bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde afwijkingen boven de rapportagedrempel van € 60.000 (zijnde 10% van de goedkeuringstolerantie). of kleinere controleverschillen die wij kwalitatief materieel achten.

Aard van de gecorrigeerde controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Feitelijke controleverschillen	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Diverse presentatiecorrecties binnen de balans	N.v.t.	N.v.t.
Inschattingverschillen	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Geprojecteerde (inschattings)verschillen	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Totaal	**N.v.t.**	**N.v.t.**

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Diverse tekstuele- en presentatie-gerelateerde aanpassingen zijn doorgevoerd in de voorliggende jaarrekening 2020. Er resteren geen materiële tekortkomingen in de toelichtingen van de jaarrekening 2020.	N.v.t.	N.v.t.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen. Per regeling wordt in een tabel aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Onderstaand treft u deze tabel aan.

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
FIN B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Geen	€ 0	N.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2020	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020	Geen	€ 0	N.v.t.
VWS H4	Specifieke uitkering Sport	Geen	€ 0	N.v.t.
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)	Geen	€ 0	N.v.t.
Totaal			**€ 0**	
Strekking controleverklaring rechtmatigheid		**Goedkeurend**		
Strekking controleverklaring getrouwheid		**Goedkeurend**		

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Bijlage B - Bevindingen SiSa-bijlage Tozo 2020

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet (Fout of onzekerheid)	Geen	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet (Formele onrechtmatigheid)	Geen	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet (Fout of onzekerheid)	Geen	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april) (Fout of Onzekerheid)	Geen	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet (Fout of onzekerheid)	Geen	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet (Formele onrechtmatigheid)	Geen	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 2_exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet (Fout of onzekerheid)	Geen	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet (Fout of onzekerheid)	Geen	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet (Formele onrechtmatigheid)	Geen	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 3_exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet (Fout of onzekerheid)	Geen	€ 0	N.v.t.
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) (Fout of onzekerheid)	Geen	€ 0	N.v.t.
Totaal			**€ 0**	

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Losser

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de "Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)" en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.
Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Losser in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings-maatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheids-vereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde 'onafhankelijkheids-evaluatie'), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
Bevindingen van de controle 2020
De financiële positie van uw gemeente
Belangrijkste bevindingen uit onze controle
Interne beheersing
Interne beheersing
Overige aangelegenheden
Overige aangelegenheden
Bijlagen
Bijlage A1a - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Bijlage A1b - Onzekerheden in de controle
Bijlage A2 - In de controle opgenomen aanpassingen
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om komend boekjaar teamleden bij de gemeente Losser te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Losser

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Deloitte.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL", its global network of member firms, and their related entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global" and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 264,000 people make an impact that matters at www.deloitte.nl.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network" is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

© 2021 Deloitte The Netherlands

